

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2483/2023
18.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милија Симић, адвокат из ..., против тужене „Техничка школа Параћин“, са седиштем у Параћину, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Крагујевцу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2453/22 од 14.12.2022. године, у седници одржаној 18.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2453/22 од 14.12.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину, Судске јединице у Ћуприји П1 354/21 од 08.04.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да исплати тужиљи за период од августа 2018. године закључно са јуном 2021. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада – топлог оброка појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа, како је ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да за исти период исплати тужиљи на име регреса за коришћење годишњег одмора појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа, како је ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 72.900,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2453/22 од 14.12.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да јој за период од августа 2018. године закључно са јуном 2021. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора

појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, како је ближе одређено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужила да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 9.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију, са захтевом за накнаду трошкова.

Испитујући побијану правноснажну пресуду применом одредбе члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11,...18/20), Врховни суд је нашао да је ревизија тужиле дозвољена, али да није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка да су учињене у поступку пред другостепеним судом, а које би биле разлог за изјављивање ревизије у смислу члана 407. став 1. ЗПП. Битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју се указује ревизијом није дозвољен ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у утуженом периоду (од августа 2018. године закључно са јуном 2021. године) била у радном односу код тужене на радном месту ... са првим степеном стручне спреме и пуним радним временом и са утврђеним коефицијентом за обрачун и исплату плате од 6,30. У спорном периоду тужена је тужили обрачунавала и исплаћивала плату тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије множила са коефицијентом радног места на основу методологије обрачуна плата у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19, који се примењује од 18.06.2001. године), према ком закону се додаци за регрес и исхрану у току рада за запослене код туженог нису посебно обрачунавали и исплаћивали, јер су садржани у коефицијенту радног места. Пошто је тако добијена висина основне плате у целом периоду била нижа од износа минималне зараде, тужена је тужили вршила корекцију плате до износа минималне зараде, па јој је у спорном периоду исплаћивала плату у висини минималне зараде. У обрачунским листама плата тужиле није исказивана као посебна ставка накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина потраживања на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област, применом параметара из Општег колективног уговора („Службени гласник РС“, број 50/08, 104/08-Анекс I и 8/09-Анекс II). Тако је накнада за регрес утврђена у висини од 75% од просечне месечне зараде у Републици Србији, а за топли оброк у висини од 15% од просечне месечне зараде у Републици Србији.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев са образложењем да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, већ се ове накнаде морају посебно

обрачунати и изразити. Према становишту првостепеног суда, у ситуацији када је тужена исплаћивала тужилци плату у висини минималне зараде следи да јој није исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор, па је тужена дужна да јој те трошкове накнади у износима утврђеним вештачењем, а према параметрима из наведеног Општег колективног уговора.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев из разлога што су у коефицијенту за обрачун и исплату плате тужилци садржане и накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у смислу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 129/2021), прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. истог члана, коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате. Плата се утврђује на основу основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1). Уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2). Чланом 26. овог Посебног Колективног уговора, регулисано је право запослених на накнаду трошкова, али није уговорено право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано

је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка б.), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 2. те Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у средњем образовању.

У конкретном случају, тужилца је запослена као ... у средњој школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закон о платама у државним органима и јавним службама, као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилце. Тај основ не постоји ни у општем акту.

Сагласно наведеном, тужилци не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате. Стога је чињеница да јој је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) без утицаја на другачију одлуку јер сама та чињеница не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Трошкови одговора на ревизију, по оцени Врховног суда, нису били нужни и потребни туженој за вођење ове парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП, па је применом члана 165. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић